

roku 1866, kde na Moravě za války s Pruskem mnoho obětí zastihla, a r. 1873, kde jen velmi slabě naší země se dotkla

Vždy se ukázalo, že cholera obzvláště v oněch vrstvách obyvatelstva zhoubného rozšíření došla, jež těsným spolubydlením ve vlhkých, nečistých bytech, jakož i zanedbáváním opatrování těla a nutných podmínek zdravotních zmáhání zárodků cholery příznivou půdu připravují; dále se ukázalo, že v nízkých, vlhkých, obzvláště pobřežních krajinách s půdou prstnatou a v místech, kde obyvatelstvo pouze na mělkou spodní vodu odkázáno jest, nejsilněji se rozširuje a naopak, že při suché vysoké poloze usedlostí na skalnaté půdě s vodou pramenitou jinak než spoře aneb vůbec se nezmáhá.

Zároveň se povždy opětuji případy, že ne všichni lidé za stejných podmínek zárodku cholery v svých zažívacích ústrojích stejně příznivou půdu k vývinu poskytují, jehož desinfekčním prostředkem i zdravá, hojná, kyselá šťáva žaludeční se býti zdá.

Zvířata nejsou podivuhodným způsobem zárodku tomuto přístupna.

Slabé, obzvláště staré osoby, pak pijáci, jichž ústroje jsou ochablé a vodnaté, nemírně a nepořádně žijící osoby rozstonávají se nejčastěji a nejnebezpečněji.

Dle toho rozeznáváme **místní** a **osobní dispoici** čili náchylnost k snadnému onemocnění cholerou.

Mnohé podmínky cholery jsou nám známy; tak ku příkladu víme, že výkaly cholerou onemocnělých jsou vlastním původem nákazy cholery.

Upotřebíme-li těchto vědomostí, můžeme se podstatně chrániti a nebezpečí klidně vstříci hléděti.

Hlavní ochranu si pojistíme, když, onemocní-li nějaká osoba cholerou, učiníme její veškeré výkaly co nejzevrubněji nenakažlivými.

Toť jest ochrana **zdravotně-policejní**, která musí býti vůbec a v každém jednotlivém případě zajištěna, má-li nám plnou měrou prospěti.

Abychom jí v plné míře využítkovali, k tomu třeba rozumného spolupůsobení všech jednotlivců účastněných, obzvláště za tím účelem, abychom se nebezpečí v čas vyhnouti mohli.

Každé zataje ní nebezpečnosti, každá nedbalost v upotřebení ochranných prostředků, jež z ohledu zdravotně-policejního nutnými uznány byly, jest prohrěšením jednotlivce proti obecnstvu.

Za to jsou obecní správy zavázány, aby případnému rozšíření cholery půdu odňaly tím, že v čas odstraní veřejné zdravotnické vady, jež